

Signatärskapsdeklaration

Svenska Stadsnätetsföreningen, SSNf, är signatärer av den digitala agendan och vill medverka till den digitala agendans IT-politiska mål att: *Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter*. I den digitala agendan står skrivet att tillgången till IT-infrastruktur och bredband har en avgörande betydelse för möjligheten att driva och utveckla företag i alla delar av landet. Vidare att en väl utbyggd infrastruktur bidrar till en stärkt regional och lokal konkurrenskraft. Något SSNf håller med om. Stadsnäten äger nästan hälften av dagens fiberinfrastruktur och SSNf vill belysa att stadsnäten har en viktig roll att fylla för att nå regeringens mål och de mål som finns i den digitala agendan.

För att nå målet understryks i den digitala agendan att alla har en viktig roll att spela och att alla måste samarbeta, såväl medborgare, företag och organisationer som kommuner, landsting och samverkansorgan. En fungerande marknad bygger på olika roller. SSNfs syn på stadsnätens roll är att stadsnäten är en del av marknaden och att de ska samverka, bidra till att konkurrensen upprätthålls, tydliggöra affärsmodeller som gynnar utvecklingen, följa och möjliggöra en teknisk utveckling och investera i infrastruktur såväl i glesbygd som i tätort. SSNf vill förse stadsnäten med information och kunskap som innebär att kommunpolitiker, tjänstemän, beställare kan få mer insikt om bredbandets betydelse för regionen och kommunen.

SSNfs signatärskapsdeklaration utgår från den digitala agendans fyra strategiska områden som är i behov av insatser: lätt och säkert att använda, tjänster som skapar nytta, det behövs infrastruktur och IT:s roll för samhällsutvecklingen.

Lätt och säkert att använda

Enligt den digitala agendan är det viktigt att alla kan ta del av de möjligheter som skapas då samhället blir alltmer digitaliserat. Vidare deklarerar att det digitala innanförskapet ska öka, *alla som vill ska kunna använda de möjligheter som digitaliseringen erbjuder*. SSNf har samma åsikt och genom att förenkla och säkra användandet för de som står utanför kan man närma sig dessa, men notera att det kommer att krävas mycket arbete från stat och kommun för att få utanförskapet innanför. Det kommer bland annat att krävas informationsinsatser och kampanjer. SSNf vill tillvarata stadsnätens lokalkännedom och lokala förankring genom att förse dem med budskap och information som kan användas för att öka kunskapen hos politiker, tjänstemän etc. om detta viktiga arbete.

I och med att samhället är beroende av IT ställs också allt högre krav på att IT och Internet fungerar. SSNf verkar för att stadsnäten ska ägna sig åt ett löpande kvalitetshöjande arbete som säkerställer infrastrukturen och tjänsterna.

I den digitala agendan står också att en mer öppen och smartare förvaltning ska stödja innovation och delaktighet, vilket betonar vikten av att tillgängliggöra offentliga tjänster och att öka användbarheten av dessa. Det är inte orimligt att anta att hushållens användning av offentliga tjänster kommer att öka de närmsta åren och SSNf tror att hälften av tjänsterna som används om 15 år är relaterade till den offentliga sektorn. SSNf delar därför agendans åsikt om att detta är ett viktigt insatsområde. Det är viktigt att den offentliga sektorn har beställarkompetens och innehar kunskap kring tillgänglighet och användbarhet då offentliga e-tjänster ska upphandlas. SSNf vill bidra med information och kunskap som stadsnäten kan använda för att stötta den lokala förvaltningen. Dessutom verka för att stadsnäten utifrån ett lokalt och regionalt perspektiv ska kunna bidra till att den offentliga sektorn kan tillgängliggöra sina offentliga tjänster mot hushåll och företag i Sverige.

SSNf ska inom området som signatär verka för att

- Stadsnäten för fram budskap på lokal nivå om vikten av bredband
- Stadsnäten är en infrastruktur för den offentliga sektorns e-tjänster
- Stadsnäten får information och blir samordnade i arbetet med nät- och informations säkerhet

Tjänster som skapar nytta

SSNf instämmer i vad som skrivs i den digitala agendan att det finns behov av tjänster på näten som är prisvärda och enkla att använda. Att säkerställa konkurrens mellan leverantörer av tjänster och nät är ett medel för att få fram detta. SSNf verkar för att både tjänste- och infrastrukturkonkurrens ska främjas i stadsnäten.

Den digitala agendan lyfter fram IT som en potential vilken ska tillvaratas för att öka företagets tillväxt, konkurrenskraft och handel. Vidare att det är viktigt att den offentliga sektorn stimulerar innovationer och entreprenörskap genom upphandling och standardisering. För att möta den globala konkurrensen och förenkla för företag och medborgare gäller det att också säkerställa det lokala engagemanget liksom det nationella. Stadsnätets infrastruktur finns lokalt, där den kommunala förvaltningen liksom många små lokala och medelstora företag finns. Stadsnät har en stark lokal förankring och ett lokalt engagemang. SSNf vill dra nytta av stadsnätets redan upparbetade relation till lokala myndigheter och det lokala samhället. SSNf vill att stadsnäten hjälper till att öka kunskapen genom att lyfta goda exempel och initiativ av nyttotjänster och ge kunskap om ITs potential för den lokala konkurrenskraften.

Nyttiga tjänster finns, behöver spridas

Redan idag finns nyttotjänster i stadsnäten som skapat flera möjligheter för medborgarna och kommunerna exempelvis videokonferenstekniken via TVn som möjliggjort för hushållen att se den de talar med. IT-norrbotten har med denna teknik skapat möjligheten att samordna modersmålsundervisningen. En modersmåls lärare leder undervisningen via videotekniken och eleverna finns, tillsammans med handledare, i sina egna skolor utspridda i länet. Ett annat exempel är överlämningen mellan sjukvården och kommunens omsorg. Genom videokonferensmöten har fler parter möjlighet att delta i vårdplaneringsmötena vilket ökar tryggheten för patienten och innebär stora tidsvinster och ekonomiska besparingar. Videokonferenstekniken har också gett hela länet tillgång till specialistvård. Patienten får kvalificerad vård nära hemorten eller i hemmet av en specialistläkare. IT Norrbotten har på ett helt nytt sätt kopplat ihop kommuner och landsting i en gemensam plattform för distansmöten.

Videokonferenstekniken visar att den administrativa mötesverksamheten effektiviseras, resandet minskar, tid och pengar sparas. Dessutom finns en positiv miljöpåverkan.

Hälsoroboten Giraff gör det möjligt för vårdpersonal och anhöriga att snabbt och lätt få kontakt med en patient eller familjemedlem oberoende av långa avstånd. Giraff är en 1,5 meter hög robot för videosamtal som fungerar likt "Skype" på hjul och kan styras på distans via en vanlig pc. Med hjälp av Giraffen kan rörelsehindrade och äldre människor kommunicera med såväl hemtjänsten som familj och vänner. På skärmen ser vårdtagaren den som kontaktar och denne kan i sin tur via musklick följa vårdtagaren och se hur denne mår. Redan idag testas roboten i Västerås och Örebro. Stadsnäten med sin lokala förankring behöver fånga upp nya innovativa omsorgstjänster och vara en del av samordningen i kommunen.

Den digitala agendan beskriver det nationella arbetet som måste till inom e-hälsa för att skapa synliga och konkreta förbättringar inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten. SSNf ska verka för att goda exempel som finns i stadsnäten sprids och verka för att fler initiativ tas inom området.

Låga etableringshinder bra för tjänsteutvecklingen

Fristående lokala tjänsteleverantörer som fokuserar på att bygga och utveckla bra och konkurrenskraftiga tjänster, i första hand med erbjudanden riktade till konsumentmarknaden men även till företagsmarknaden ska stadsnätens nät underlätta för. Dessa tjänsteleverantörer kan få tillgång till ett "redan färdigt nät", med uppkopplade fastigheter och kunder. I branschen benämns detta som en marknadsplats eller en tjänstenod dit tjänsteleverantören kan ansluta sin tjänst och göra den tillgänglig för potentiella slutkunder. Det innebär att de inte behöver investera i infrastruktur, som är mycket kostsamt, utan kan fortsätta utveckla tjänster och snabbt kunna möta sina potentiella kunder. Många stadsnät har redan ett gott samarbete med lokala tjänsteleverantörer och leverantörer av mer nischade tjänster och detta arbete vill SSNf att stadsnäten ska fortsätta arbeta med och intensifiera.

Genom goda relationer till lokala myndigheter och lokalsamhället kan små lokala stadsnät tillsammans med små lokala tjänsteleverantörer få fram tjänster. Nya tjänster som kan underlätta och vara till nytta för både invånarna och för samhället.

SSNf ska inom området som signatär verka för att

- Kunskapen ökar ibland stadsnäten genom att informera om fördelarna med nyttotjänster
- Stadsnäten som finns på den lokala marknaden också når ut med budskap till sina kommunpolitiker och tjänstemän om tjänster som skapar nytta

Det behövs infrastruktur

Samhällets behov av kommunikation och bredbandstjänster kräver bra och säker IT-infrastruktur som stödjer morgondagens samhällstjänster. Regeringens mål att 90 procent av Sveriges befolkning ska ha tillgång till 100 Mbit/s senast 2020 stöds av SSNf. Det bör dock betonas att framtidens tjänster och applikationer inom sjukvård och utbildning etc kommer att vara kapacitetskrävande där uppladdning behöver lika stor kapacitet som nedladdning. Exempelvis kräver virtuell hd-videolösning inom vården symmetrisk kapacitet. Läkare kan via tekniken ge svenskarna specialistvård oberoende var i landet man bor samt ge äldre och sjuka mer avancerad vård i hemmet. Med fiber kan man i dag, med modern teknik, få upp till 1 Gbit/s dubbelriktad kommunikation, något som kopparbaserade lösningar inte klarar av.

Idag är det endast en fjärdedel av svenskarna som har tillgång till fiber i Sverige. För att behålla och utveckla den välfärd som Sverige har och kunna dra nytta av digitala samhällets fördelar finns det med andra ord ett stort behov av investeringar i infrastruktur framöver. SSNf vill verka för att regeringens mål innefattar minst 100/100 Mbit i symmetri och att stadsnäten fortsätter investera i fiber.

Den digitala agendan slår fast att internet ska vara tillgänglig och robust och den information som skickas över nätet ska behandlas på ett säkert sätt. SSNf har på uppdrag av PTS tagit fram rekommendationer som stöds av branschen. Dessa rekommendationer är viktiga att följa för att säkerställa kvalitetskraven både för befintlig infrastruktur och för ny infrastruktur. SSNf kommer att verka för att en certifieringsmöjlighet tas fram inom detta område. Denna certifiering behövs för den fysiska infrastrukturen, men också för den mjuka infrastrukturen för att säkerställa driftsäkerhet i stadsnäten. En certifiering ska ge stadsnäten den kvalitetsstämpel som infrastrukturen behöver framgent. Det är också viktigt att stadsnäten certifierar sig gällande säker kundanslutning (SEC). Det är en certifiering som tagits fram och som stöds av Post- och Telestyrelsen (PTS) och .SE (Stiftelsen för Internetinfrastruktur). Redan idag finns det många stadsnät som är certifierade men SSNf ska verka för att fler stadsnät blir SEC-certifierade.

Enligt den digitala agendan är det viktigt med standardisering och att kommunikationerna ska vara uppbyggda på ett driftsäkert sätt. SSNf anser också att det är viktigt och kommer att verka för att stadsnäten använder sig av ett gemensamt standardiserat sätt för att rapportera driftstörningar samt stärka stadsnätens förmåga att hantera allvarliga driftstörningar.

Den digitala agendan aviserar att alla myndigheter ska använda sig av DNSSEC och vara nåbara med IPv6. IPv4 är den version som internetprotokollet i huvudsak baseras på idag och för att infrastrukturen ska vara framtidssäker och nåbar krävs ett införande av en ny version av internetprotokollet (IPv6). SSNf kommer att verka för att även Stadsnäten beaktar teknikutvecklingen och stödjer IPv6.

Det behövs god tillgång till fysisk infrastruktur för telefoni och bredband runt om i landet och den måste vara robust och säker. SSNf vill understryka vikten av den lokala kännedom som kommuner och regionala samverkansorgan besitter. Dessa bör engageras i arbetet med att förse svenska hushåll, som idag saknar grundläggande förutsättningar till bredband, med funktionellt tillträde till Internet.

För att det ska vara möjligt att använda och erbjuda digitala tjänster behövs grundläggande infrastruktur. SSNf verkar för att gemensamma avtal och modeller tas fram för att förenkla affärerna mellan operatörerna och stadsnäten. SSNf arbetar med att ta fram nya standardiserade offertmodeller, nya leveransprocesser och nya standardiserade SLA-nivåer för svartfiberaffärerna. Dessutom arbetas en kalkylmodell och en prissättningsmodell fram för att skapa enkelhet och transparens mellan stadsnäten och operatörerna.

För att ytterligare tillgängliggöra infrastrukturen för uthyrning verkar SSNf för att fler stadsnät ska använda branschsystemet CESAR för sina svartfiberaffärer. Genom att fler stadsnät använder systemet förkortas operatörernas affärsprocess från förfrågan till avtal betydligt. CESAR är ett stödsystem som förenklar för operatörerna att få information om möjliga anslutningar på flera orter och innehåller standardiserade villkor.

SSNf ska inom området som signatär verka för att

- Stadsnäten aktivt investerar i fiberinfrastruktur
- Stadsnäten får kunskap om de rekommendationer som finns hur man bygger och sköter en infrastruktur på ett driftsäkert sätt
- En certifiering införs för driftsäkerhet och robusta nät
- Säkerställa att fler stadsnät ansluter sig till branschens stödsystem
- Samordna affärsmodeller och villkor som underlättar för operatörskunder
- Stadsnäten stödjer IPv6

IT:s roll för samhällsutvecklingen

Den digitala agendan lyfter fram vikten av att den offentliga sektorn ska vara en stor beställare och användare av olika former av IT-relaterade varor och tjänster. Dessutom ska den offentliga sektorn i många fall fungera som draglok. SSNf anser att detta är mycket viktigt och att den offentliga sektorn verkligen tar sitt ansvar men det kräver både kunskap och lokalt engagemang. Stadsnäten finns idag i cirka två tredjedelar av kommunerna i Sverige. Den lokala förankringen och den lokala kunskapen innebär stora möjligheter för stadsnäten att bidra till att stödja de lokala myndigheterna, tjänstemännen och lokala beslutsfattarna i kommunen i att utveckla sin kommun och sin lokala offentliga sektor. SSNf vill verka för att förse stadsnäten med information och kunskap som kan kanaliseras ut till kommunens beslutsfattare och tjänstemän.

Stadsnäten kan hjälpa till och driva pilotfall inom kommunen. Stadsnäten kan erbjuda infrastruktur i lokal miljö eller struktur för att utveckla och demonstrera nya koncept inom hälso- och sjukvården och äldreomsorgen. SSNf anser att det är viktigt att innovatörer får kännedom om var infrastrukturen finns, hur den fungerar och får kontaktytor för att underlätta arbetet med att utveckla, pröva och demonstrera innovativa lösningar. Stadsnäten kan vara knutpunkten och hjälpa till att förklara för ansvariga funktionschefer i kommun och landsting, om möjligheterna med bredband i hemmet men också hjälpa till vid testpiloter och införande av nya tjänster.

Den digitala agendan tar också upp IT som ska bidra till ett miljöanpassat samhälle. Genom samarbete mellan kommunerna har IT-Norrbottnen visat att IT kan hjälpa till i arbetet mot ett miljöanpassat samhälle med t.ex. färre transporter utan att tumma på kvalitet. SSNf vill lyfta fram fler goda exempel och verka för att dessa sprids till fler stadsnät.

SSNf ska inom området som signatär verka för att

- Stadsnäten har en infrastruktur för samhällstjänster och stimulerar utvecklingen av samhällsbredband och tjänster för framtiden
- Skapa forum och kontaktytor gentemot innovatörer för att underlätta utvecklingen
- Stadsnäten sprider kunskap till kommun- och regionpolitiker samt tjänstemän om det digitaliserade samhället och vikten av beställarkompetens

Kontaktpersoner

Mikael Ek, VD SSNf: mikael.ek@ssnf.org

Camilla Jönsson, projektchef SSNf: camilla.jonsson@ssnf.org